

„Ma reggel érkeztem Párizsba stoppal. Külvárosi lakótelepen szállok meg egy ismerős ismerősénél. Délelőtt ledőltem, sikertelenül próbáltam elaludni a kényelmetlen kanapén. Tudtam persze, hogy így lesz. Ébren fekve, kialvatlanságtól zúgó fejjel hallgattam a beszűrődő zajokat. Gyerekek viháncoltak, nők kiabáltak, ajtók csukódtak, lábak dobogtak – vékonyak a falak, hallani mindent. Közben nyomasztott a tudat, hogy a kalandos út után végre célt érve egy lepukkant lakótelepen fetrengek fényes nappal.

Elindultam tehát, hogy buszt vagy metrót keressek, ami a belvárosba visz. Nem befolyásolta elhatározásomat, hogy tisztában voltam vele, nem fogok eljutni oda. Először azonban enni akartam. A kapun kilépve találmra jobbra fordultam, és végigsétáltam a tizenöt emeletes ház sor mellett. Fejkendő nő beszélgettek egy padnál, úgy tippeltem, arabul. Néhány lépcső betonozott térre vezetett, beton virágágyakkal, bennük gyér fűvel. Fiatal nő húzott kézen fogva egy kisfiút, másik kezében szatyrokot cipelt. A fiú hosszan utánam bámult. Elgondolkodtam, úgy írjam-e: délkelet-ázsiai, vietnami vagy kambodzsai nő és fia.

A tér túloldalán földszintes üzletsor áll, nagyjából harmincméterenként tízemeletes házak emelkednek ki belőle. A második után bukkantam egy gyorsétteremre, itt ülök most, hamburgert és sült krumplit eszem gépelés közben. Észak-afrikai városok bekeretezett turisztikai poszterei lógnak a világossárga falakon. A kiszolgáló egy szót sem értett angolul, mutogatnom kellett. Nincs fehér ember rajtam kívül. Arabok, feketék, néhány ázsiai. Na, most szőke fiú lépett be. Mondanom sem kell, számítottam rá.“

Közeli barátom párizsi feljegyzéseiből valók ezek a sorok. Mindig is különös figura volt, mostanában pedig azt hangoztatja, hogy pontosan ismeri a jövőt. Talán valami tévésorozatról vette az ötletet, nem tudom. Természetesen senki nem hisz neki, én sem. Kérésünkre, hogy árulja el, mit hoznak a következő órák, napok, szánakozó fejcsóválással felel. Sajnos, nem teheti, de higgyük el, jobb így. Utólag azonban irritálóan bizonygatja, hogy mindennel előre tisztában volt. Váltig állítja például, hogy amikor kilépett a munkahelyéről, otthagyta menyasszonyát, és világ körüli útra indult, tervezve, hogy évekig lesz távol, pontosan tudta, hogy csak Párizsig jut, ahonnan néhány nap után súlyos fogfájással hazajön Dunaújvárosba. Párizsban pedig egyetlen nevezetes épületet vagy városrészt sem keresett fel, még messziről sem látta az Eiffel-tornyot. Amikor megkérdeztem, ha valóban ismeri a jövőt, miért nem cselekszik úgy, hogy a lehető legkedvezőbbben alakuljanak számára a dolgok, lenézően sóhajtott. Te például erős dohányos vagy – mondta –, pedig jól tudod, ezzel jelentősen nő az esélyed a tüdőrákra és más halálos betegségekre. Az, hogy lerövidül az életed, szinte biztos. Tehát többé-kevésbé ismered a jövőt, mégsem cselekszel ennek megfelelően. Ez azért nem ugyanaz – vetettem volna ellen, ha van kedvem vitatkozni.

„Gyönyörű, fekete lány ül a szomszéd asztalnál. Tizenkilenc-húszéves lehet – folytatódik története. – Annyira sötét tónusú a bőre, hogy tényleg csaknem fekete. Ráadásul hihetetlenül simának tűnik, szinte csillog. Gondosan beállított göndör hajában néhány tincset világosra festett. Sötétbarna szeme lágy, mogyorókrém ízű a tekintete. Élénkila sportcipője ragyogóan tiszta csakúgy, mint lábszár-középig érő, fehér csikkal díszített, zöld, feszülő sportnadrágja és középkék, ujjatlan felsője. Mintha mindent most vett volna le a polcról a boltban. Vagy mintha ő maga került volna le frissen a polcról. Érzem üde, édeskés parfümjét – talán nem is parfüm, hanem öblítőszer- és samponillat keveréke: még jobb. Elmélyülten játszik hatalmas okostelefonján, résnyire nyílt, sötétrózsaszín ajkai látni engedik hófehér fogsorát. Körme diszkrét mattlila, formás fülében vékony aranykarika. Nem tudom, van-e, amit meg nem adnék, hogy a barátja lehessen. Úgy értem, egyszerű barátja – ennél intimebb kapcsolatot elképzelni sem merek. Együtt lógnánk, eljárnánk moziba, kajálni, kosarazni... – na persze ez is teljességgel esélytelen. Két méterre sincs tőlem, de akár külön bolygón is élhetnénk. Bár általában elég bátran szólok meg lányokat, őt akkor sem merném, ha feltételezem, tud egy kicsit angolul. Valószínűleg keresztülnézne rajtam.“

Azt hiszem, jobb, ha innentől átveszem a mesélést, megkímélve az olvasót az érdektelen részletektől, és az „ahogy azt tudtam előre” jellegű megjegyzésektől.

A lány egyszer csak felnézett, és jó angolsággal megszólította barátomat. Kedvesen érdeklődött, hova valósi, és mit csinál Párizsban. (Itt persze megjegyzi – éles ellentmondásba keveredve előbbi eszmefuttatásával –, hogy pontosan tudta, így fog történni.) Beszélgettek egy keveset, meghívta a lányt egy üdítőre, ő pedig hamarosan megkérdezte, nincs-e kedve felmenni hozzájuk játszani. Természetesen igent mondott. Egy közeli tizenöt emeleteshez sétáltak, ahol a lány leszállékolt nagynénjével, apjával és bátyjával élt. Utóbbiak Párizstól távol kaptak munkát, így nem tartózkodtak otthon. Anyja régen meghalt. A nagynéni rosszul mozgott, főként szobájában ült és tévézett. Beköszöntek neki – nem lepődött meg az idegen láttán.

A lakás berendezése szegényes volt: olcsó bútorok a kopott padlószőnyegen, pár poszter a sárgásfehér tapétán. A lány szobája azonban más. Egyik végében csaknem az egész falfelületet eltakaró lapos képernyős tévé állt, alatta játékkonzol, mellette óriási

hangfalak – Ül le – mutatott egy kényelmes kanapéra –, megtanítalak játszani. – Távirányítású játékvezérlőt kapott a kezébe, fejére háromdimenziós szemüveget és mikrofont. A lány elindította a játékot. Világoszöld falú szanatóriumi szobában találták magukat. Szemben apró, muskátlis erkélyre nyílt ajtó, a távolban fenyőerdő látszott. Minden valóságosnak tűnt. A szoba közepén nagyon idős férfi ült köntösben, karját az asztalon nyugtatta. Lebiggyedő ajka hangtalanul mozgott, néhány másodpercenként erőset pislogott, megrázta a fejét, mintha valami a szemébe ment volna.

– Jó napot, hogy vagyunk? – üdvözölte a lány derűsen.

– Mi? Jól. Jól – motyogta a bácsi.

– Elhoztam egy kollégámat, ő segít majd kiszolgálni önt. Tudja, nekünk az a legfontosabb, hogy minél jobban érezze magát nálunk.

Érdeklődő, és úgy tetszett, reménykedő pillantást vetett barátomra, aztán egykedvűen bámulta tovább az asztalt.

– Hozhatok egy csésze finom teát? Biztosan jól esik. Pici rumot is teszek bele, ahogy szereti.

– Mi? Ja, jó. Igen, jó.

A lány kis konyhába vonta félre.

– Na figyelj – kuncogott –, most nem hallja, amit beszélünk. Lyukas csészébe öntöm neki.

A szobába visszatérve átnyújtotta a teát.

– Tessék inni – szólt biztatón –, amíg még meleg!

Ahogy a kezében tartott tányérkáról szájához emelte a csészét, a gőzölgő, közel százfokos folyadék a nyakába ömlött.

– Ááá – sikított eltorzult arccal, felpattant, de visszarogyott, és mellkasát kezdte dörzsölgetni köntösével. Nyekeregve jajveszékelt, közben hangosan zihálva kapkodta a levegőt.

Barátom ámulva nézte a jelenetet, különösen, amikor a lány nevetésben tört ki. – Jó, mi? – kérdezte a nyöszörgő bácsira mutatva. – Figyelj, mindjárt megérted! Megmutatom, ki ez. – Megnyomhatott egy gombot, mert eltűnt a szoba, helyette mező jelent meg – messzebb falusi házak látszottak. Piszkos, meztelen emberek álltak sorban egy gödör előtt, szemben velük egyenruhások, hátrébb civil falusiak. Az egyenruhások parancsnoka néhány lépéssel a többiek előtt járkált, korbáccsal csapkodta csizmaszárárt. – Ő az – mondta a lány. Valóban felismerhetők voltak jó ötven évvel fiatalabb vonásai. Most megállt, és intett egy tizennégy év körüli fiúnak, hogy lépjen ki a sorból.

– Fordítson valaki! – kiáltott oda a falusiaknak. – Ki az a fiú melletted? – fordult hozzá. – Az öcséd?

A fiú igenlően bólintott.

– Tessék, itt egy pisztoly, fel van húzva. Ha lelövöd, megmenekülsz. Ha nem, te is meghalsz, mint mindenki más.

A körülöttük állók nevettek, valaki tapsolt is. Barátom azt írja, ha nem tudja előre, mi következik, azt gondolta volna, nem fogja megtenni, de a fiú némi tanakodás után fejbe lőtte a gyereket, aki nem hátra a gödörbe, hanem előre bukott. Álmélkodás, taps. A parancsnok korbáccsal vágott a fiú arcába, majd közelről homlokra lőtte. Vidámság, újabb taps. Ezután információk jelentek meg a képernyőn: név, nemzetiség, beosztás, hozzávetőleg hány ember haláláért, megkínzásáért felelős. Majd visszatértek a szobába, ahol a leforrázott még mindig bőrét tapogatta, halkán, szörcsögve sírdogált.

– Jaj, de sajnálom! – csapta össze kezét a lány. – Biztosan elrepedt valahogy a porcelán... Mindjárt hozok valami krémet, bekenjük.

– Ne! – rémüldözött a bácsi.

– De bizony. Muszáj. Az jót tesz a bőrnek ilyenkor...

Erről szólt tehát a játék. Tömegsírba lövetés, élve elásás, gázkamrába küldés, csonkítás, halálra kövezés, akasztás, keresztre feszítés, lefejezés – hosszú a listája a képtelen bűnöknek, amit a választható karakterek elkövettek vagy elrendeltek.

A huszadik és huszonegyedik század csaknem összes háborújának, diktatúrájának és népirtásának szereplői képviseltették magukat a világ minden tájáról. Tekintet nélkül valódi életkorukra, illetve arra, életben vannak-e még a valóságban, mindannyian idős, beteg, ápolásra szoruló emberként jelentek meg. Túlnyomó részük férfi, de akadtak nők is köztük. A játékos feladata volt gondjukat viselni.

Napi tizennégy-tizenhat órát játszottak, rövid szünetekkel. Bevásároltak a nagynéninek, ettek valamit a gyorsétteremben, és siettek haza. Miután kiválasztottak egy alanyt, barátom általában rögtön végignézte bűnlajstromát. Hogy bizalmába férközzenek, egy darabig lelkiismeretesen gondozták – majd kezdődött a móka. Számítalan módja akadt az idősök kínzásának. A legegyszerűbb dolguk persze a mozgásképtelennel volt, akik tolokocsijukat sem tudták irányítani. Kint lehetett például felejtetni őket a tűző napon. Egyikükről tudni lehetett, retteg a nagytestű kutyáktól, átengedték hát hozzá a szomszéd rottwailerét, hogy körülötte szimatoljon, morogjon. Majd tréfásán szidták: „Nahát, mint egy gyerek, pelenkázni kellene...” Volt, aki mindennél jobban szerette az édességet. Türelmetlenül remegve emelte szájához a csokoládékokkát, néhány pillanatig egyetlen hatalmas ízelebimbóvá vált. Látszott, az édes ízén kívül megszűnik számára a világ. Talán úgy érezte, ő maga az íz. Meglepték két konyakos meggyel, melyeket mohón habzsolt be. A harmadikból injekciós tűvel kiszívták a konyakot, és hypót fecskendeztek a helyére. Barátom állítja, soha életében nem élt át olyan boldog izgalmat, mint mielőtt átadták neki.

Hosszan folytatja a sort, én nem teszem. Csak annyit még, hogy megölni nem lehetett az öregeket. Bármit tehettek velük, nem haltak meg.

Egy nap aztán irtózatossá fogfájásra ébredt. Mivel Franciaországban nem volt pénze fogorvosra – itthon is a szüleitől kért kölcsön –, elbúcsúzott a lánytól, és azonnal hazaindult. Később részletesen elmesélte, mennyi gennyet takarítottak ki a fogüregéből. Undorító. Ráadásul olyan idegesítően lapos lett így a történet vége, hogy azt kívánom, bár csak el se olvastam volna. Se füle, se farka az egésznek. Fogalmam sincs, mit csinált valójában Párizsban, ha járt ott egyáltalán, de ha már kitalálta ezt a videójátékos mesét a lánnyal – persze egy szót sem hiszek belőle –, valami frappáns befejezést még odabiggyeszthetett volna. Felvetésemre a szokásos bosszantóan bölcselkedő modorban fejtette ki, hogy ő, aki ismeri a jövőt, velünk ellentétben nem igyekszik utólag okozati összefüggéseket gyártani, mesterségesen kapcsolatba hozni eseményeket, mondatokat, gondolatokat. Javasoltam, forduljon szakemberhez.

„A fogorvosi székben ülve elképzelttem a koponyámat, miután meghaltam, és lemállott róla a hús meg a bőr – zárja írását. – Ki tudja, miért, az járt a fejemben, hogy ekkor már genny sem képződhet a fogam alatt. Mélységesen elszomorított a gondolat. Amikor szólni tudtam, megkérdeztem a fogorvost, van-e rá lehetőség, hogy az ínycsontból kiszívott gennyet egy kis üvegcsében hazavigyem, és a polcra tegyem emlékül. Tudtam pedig előre, mit felel.”